

Arealstatistik for nobilis og nordmannsgran fra skovtællingen i 1990

Af forstfuldmægtig Christian Pilegaard Hansen,
Skov- og Naturstyrelsen og fuldmægtig Carsten Ulrik Zangenberg,
Danmarks Statistik

Publikationen *Skove og plantager 1990* med hovedresultaterne af den skovtælling, der blev gennemført i 1990, ligger nu færdig. For første gang er arealet med nordmannsgran og nobilis selvstændigt opgjort. Endvidere omfatter tællingen for første gang en opgørelse af markkulturer med juletræer og pyntegrønt.

Nedenfor gengives tællingens hovedresultater m.h.t. juletræer og pyntegrønt og resultaternes udsagnskraft diskuteres. Endvidere svares på den kritik, der har været rejst af skovtællingens håndtering af juletræer og pyntegrønt.

Skovtællingen 1990

Publikationen *Skove og plantager 1990* med hovedresultaterne af den skovtælling, der blev gennemført i 1990, ligger nu færdig. Udførelsen og publiceringen af tællingen er sket som et samarbejde mellem Danmarks Statistik og Skov- og Naturstyrelsen. Skovtællingen 1990 er den 7. opgørelse af de danske skove i dette århundrede. Den forrige skovtælling blev gennemført i 1976.

Skovtællingen er udført som en spørgeskemaundersøgelse, hvor alle ejere af skov og markkulturer med juletræer og pyntegrønt har fået tilsendt et spørgeskema.

I forbindelse med tilrettelæggelsen af skovtællingen 1990 blev der fra mange sider udtrykt ønske om en selvstændig opgørelse af arealet med juletræer og pyntegrønt. Arealerne udgør en stigende andel af skovarealet, og er af afgørende betydning for skovbrugserhvervets indtjening. På denne baggrund er nobilis og nordmannsgran udskilt som selvstændige driftsklasser i 1990 tællingen. I tidligere tællinger har disse træarter været opgjort under driftsklassen ædelgran. Endvidere er skovtællingen i 1990 udvidet til også at omfatte markkulturer med juletræer og pyntegrønt.

Hovedresultater

I alt er indberettet ca. 7.000 ha nobilis og knapt 12.000 ha nordmannsgran. Det samlede skovbevoksede areal er opgjort til 417.000 ha, hvilket betyder, at nobilis

og nordmannsgran samlet udgør 5% af det skovbevoksede areal.

Det skal bemærkes, at skovtællingen angiver det totale areal med henholdsvis nobilis og nordmannsgran - tællingen fortæller ikke noget om, hvor stor andel af arealet, der benyttes til egentlig pro-

duktion af juletræer og pyntegrønt.

I tabel 1 er nobilis- og nordmannsgran-arealet fordelt på Øerne og Jylland samt på anlægsårgange. Alderklassefordelingen for henholdsvis nobilis og nordmannsgran er ligeledes illustreret i figurerne 2 og 3. For at muliggøre mere detaljere-

Figur 1: Mange arealer er ikke med i skovtællingen 1990.

	Hele landet		Øerne		Jylland	
	Nobilis	Nordmannsgran	Nobilis	Nordmannsgran	Nobilis	Nordmannsgran
I alt	7.001	11.841	1.954	4.361	5.047	7.480
1985-89	2.108	3.340	528	1.179	1.581	2.161
1980-84	1.203	3.247	340	1.325	863	1.922
1975-79	748	1.897	221	738	527	1.160
1970-74	849	1.051	213	460	635	591
1960-69	1.522	1.321	473	444	1.049	878
1950-59	395	650	118	115	277	535
1940-49	153	225	54	59	99	165
1930-39	14	51	6	32	7	19
1920-29	3	18	0	7	2	11
1910-19	2	19	0	1	2	18
1900-09	0	4	0	0	0	3
1890-99	1	8	0	1	1	8
1880-89	3	9	0	1	2	8
1870-79	1	1	0	1	0	1
Før 1870	1	0	-	-	1	0

Aldersklassefordeling for nobilis og nordmannsgran, 1990

de analyser, er materialet i perioden 1970 - 1990 opgjort i 5 års intervaller.

Med hensyn til juletræer og pyntegrønt som markkultur er der registreret godt 3.300 ha. Det er vigtigt at bemærke, at dette areal omfatter alle typer markkulturer med juletræer og pyntegrønt, og ikke kun nobilis og nordmannsgran.

Skovtællingen 1990 giver mulighed for at specificere arealet med nobilis og nordmannsgran på amts- og kommuneniveau. Af pladshensyn kan disse resultater ikke vises her. Der henvises istedet til *Skove og plantager 1990* (indeholder amtsvise opgørelser) og *Skove og Plantager 1990 - kommunevise opgørelser* (indeholder resultater på kommuneniveau). Sidstnævnte publikation er endnu ikke færdiggjort, men udkommer i løbet af foråret 1994.

Mange arealer er ikke med i skovtællingen.....

Sammenholdes det indberettede nobilis- og nordmannsgranareal med eksporten og hjemmemarkedsforbruget af juletræer og pyntegrønt i de seneste år, synes der at mangle ganske store arealer, idet det ikke forekommer muligt at producere de faktiske mængder på det indberettede areal. Det er specielt arealet med nordmannsgran, der forekommer utilstrækkeligt.

Et interessant spørgsmål er herefter: Hvad er årsagen til, at mange arealer mangler i statistikken?

Problemet er forsøgt henført til en uhenigtsmæssig planlægning og gennemførelse af Skovtællingen 1990, således at et stort antal driftsenheder ikke er omfattet af tællingen (og derved ikke har modtaget tællingsskemaet). Dette gælder bl.a. Elberling og Zøfting-Larsen, der i PS Nådeudlys nr. 18/93 i forbindelse med omtale af en af dem udarbejdet udbudsprognose for nobilis og nordmannsgran frem til år 2000, beskriver skovtællingen. Elberling og Zøfting-Larsen har benyttet skovtællingen som udgangspunkt for deres prognose, men det har været nødvendigt at justere skovtællingens arealangivelser for nordmannsgran væsentligt op. De to forfattere retter på den baggrund en skarp kritik mod den måde, hvorpå skovtællingen er gennemført. Der er i Elberling og Zøfting-Larsens kritik tale om nogle misforståelser af de principper, der ligger bag skovtællingen.

I det følgende skal det derfor forsøges at gøre rede for de reelle problemer i skovtællingen med hensyn til opgørelsen af arealet med juletræer og pyntegrønt, således at yderligere misforståelser kan undgås.

I stedet for at henføre problemet til en uhenigtsmæssig gennemførelse af skovtællingen, skal årsagen til problemet nok

snarere søges i en mangelfuld eller manglende indberetning af arealer med juletræer og pyntegrønt fra skovejernes side.

Afgrænsningen af tællingspopulationen i skovtællingen 1990 er baseret på dels registre i Told- og Skattestyrelsen, dels Landbrugsregisteret i Danmarks Statistik. På den baggrund blev der sendt spørgeskemaer til samtlige skovejendomme samt alle landbrugsbedrifter, der ved landbrugsstatistikens totaltælling i 1989 var registreret med skov (herunder juletræer og pyntegrønt). I teorien skulle samtlige arealer derfor være omfattet af skovtællingen.

Men et er teori, noget andet praksis!

For det første er der mulighed for, at mange driftsenheder - selvom de har modtaget et spørgeskema - ikke har indberettet deres arealer med juletræer og pyntegrønt eller har foretaget en mangel-

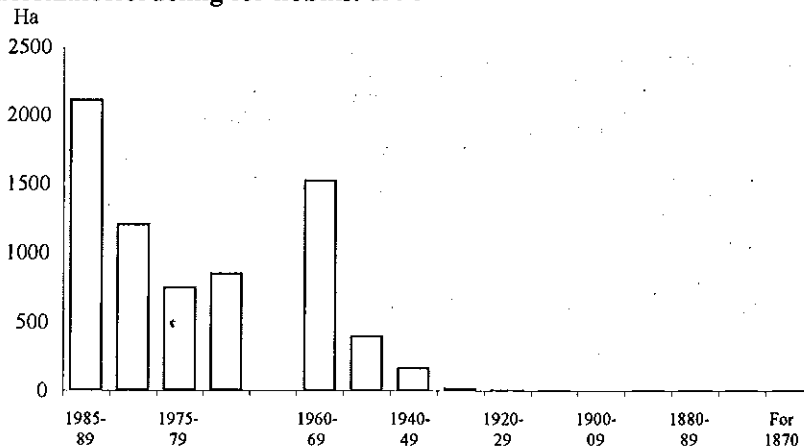
fuld indberetning.

Men dette er ikke den eneste årsag til at juletræ- og pyntegrøntarealer kan være faldet ud af skovtællingen. Manglende indberetning af skovareal (herunder markkulturer med juletræer og pyntegrønt) på en landbrugsbedrift i forbindelse med landbrugstællingen 1989 vil bevirke, at bedriften ikke figurerer i Landbrugsregisteret som ejendom med skov. Disse driftsenheder får således ikke tilsendt et spørgeskema ved skovtællingen. Det må formodes, at mange driftsenheder er faldet ud af skovtællingen af denne årsag.

Endelig gælder, at landbrugsbedrifter, som er tilplantet mellem landbrugstællingen i 1989 og skovtællingen i 1990, ikke er omfattet af tællingen. Dette forhold menes imidlertid kun at have meget begrænset betydning.

Der er således en række årsager til, at ejendomme med juletræer og pyntegrønt

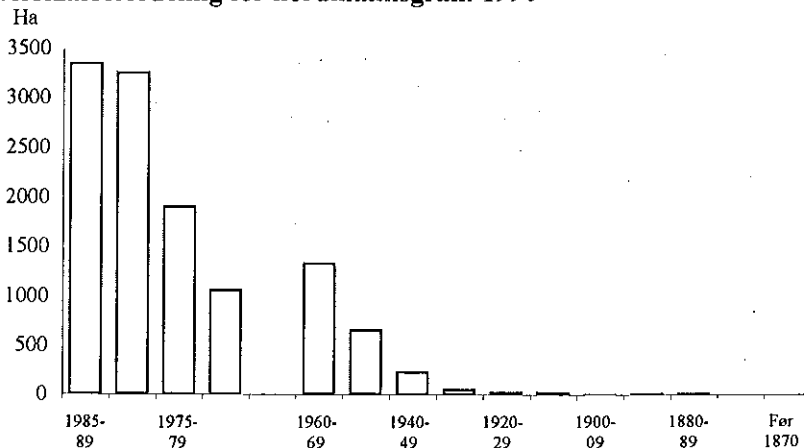
Aldersklassedistribution for nobilis, 1990

Aldersklassedistribution for nobilis, 1990

Aldersklassedistribution for nordmannsgran, 1990

Aldersklassedistribution for nordmannsgran, 1990

kan være faldet ud af skovtællingen i 1990. Fælles for problemerne er, at de kan henføres til en mangelfuld eller helt manglende indberetning fra ejernes side. Problemerne har således intet at gøre med en uhensigtsmæssig tilrettelæggelse af tællingen.

På grund af de nævnte usikkerheder på opgørelsen, skal der opfordres til, at skovtællingens oplysninger om juletræer og pyntegrønt anvendes med forsigtighed.

Næste opgørelse af juletræer og pyntegrønt i år 2000

Ifølge Skovloven skal Skov- og Naturstyrelsen drage omsorg for udarbejdelsen af en landsdækkende skovstatistik (herunder arealstatistik for juletræer og pyntegrønt) med højst 10 års mellemrum. Den næste skovtælling planlægges derfor udført senest år 2000.

I den mellemliggende periode overvejes løbende, hvorledes skovtællingen kan forbedres. Dette gælder i særlig grad mulighederne for at forbedre arealstatistikken for juletræer og pyntegrønt.

Der bør således løbende ske en udbygning af dels oplysningerne i Landbrugsregisteret og dels oplysningerne i registeret over de egentlige skovejendomme (data fra Told- og Skattestyrelsen).

Endvidere tænkes mulighederne for at benytte nye teknikker i arealstatistikken, som f. eks. data fra satellitbilleder eller luftfotos, afprøvet og vurderet.

Afslutningsvis skal der fra Danmarks Statistik og Skov- og Naturstyrelsen rettes en tak til alle de skovejere, der ved deres indberetning har medvirket til skovtællingens gennemførelse.

Litteratur:

Skove og plantager 1990.

Indeholder skovtællingens resultater på landsdel- og amtsniveau. 131 sider. Pris 168 kr. Kan købes ved henvendelse til Danmarks Statistik.

Skove og plantager 1990 - Kommunevise oversigter.

Udkommer april-maj 1994. Pris endnu ikke fastlagt. Kan købes ved henvendelse til Danmarks Statistik.

Elberling og Zøfting-Larsen.

Dansk pyntegrønt år 2000.

PS Nåledrys nr. 18/93, pp. 50 - 53.

Skovgærde

Alle typer.

**Til absolut konkurrence-
dygtige priser.**

BEKAERT

HEDESELSKABET

Handelsafdelingen
Tlf. 86 67 61 11

VI BYGGER PÅ

- Åbenhed
- bedste provenienser
- kontrol over hele processen, blandt andet gennem eget renseri, fra kogleplukning til levering af færdigt frø til kunden.

Vi er glade for den opbakning, vi har fået i denne sæson. Vi er i fuld gang med tilrettelæggelsen af den næste efter samme retningslinier. Vi inviterer vore kunder og leverandører til et fortsat og fagligt udfordrende samarbejde.

Med venlig hilsen

Jacob Frank og Børge Klemmensen

Frost Frø • Vestersig 73 • 6072 Viuf • Tel. 75 56 19 59 & 75 56 19 11 • Fax 75 56 12 54